

GEMEENTE LEEUWARDEN

Vervolg SchuldenvrijLWD

2025/2026

7 april 2025

Inhoudsopgave

1. Aanleiding	3.
2. Doelen	3.
3. Projectorganisatie	3.
4. Inhoud vervolg pilot SchuldenvrijLWD	3.
4.1 Contouren vervolg	3.
4.2 Aanpak vervolg	4.
4.3 Inzet ervaringsdeskundigheid	7.
4.4 Doelgroep	7.
5. Tijdspad	7.
6. Communicatie	7.
7. Kosten	7.
8. Monitoring/evaluatie	8.

1. Aanleiding

Het vereenvoudigen en versnellen van het oplossen van schulden vormt een belangrijke doelstelling binnen de armoedeaanpak van de gemeente Leeuwarden. Hiertoe is op 1 oktober 2022 de pilot SchuldenvrijLWD gestart en konden bewoners tot 1 oktober 2024 instromen in deze pilot. Een groot deel van deze bewoners neemt nog steeds deel aan deze pilot.

Inmiddels is de pilot SchuldenvrijLWD geëvalueerd. Dit plan is een vervolg op de pilot SchuldenvrijLWD, waarbij de eerdere opgedane inzichten en resultaten worden benut en we een beter beeld van de langetermijneffecten van de aanpak willen krijgen.

2. Doelen

Het hoofddoel van de pilot is: toetsen of het toekomstperspectief van de deelnemers door de inzet van de pilot SchuldenvrijLWD wordt verbeterd.

Door de oorspronkelijke pilot op een aantal onderdelen aan te passen, verwachten we meer impact op het toekomstperspectief van de deelnemers te kunnen realiseren. In paragraaf 4 hebben we deze aanpassingen nader uitgewerkt. In het vervolg van de pilot SchuldenvrijLWD willen we nog meer inzicht krijgen in welke elementen bijdragen aan een effectieve inzet van de aanpak en hoe de pilot structureel moet worden voortgezet.

3. Projectorganisatie

Het kernteam bestaat uit: Amaryllis, Kredietbank Nederland (KBNL), twee ervaringsdeskundigen en de gemeente. De gemeente coördineert de pilot.

Daarnaast zullen andere ketenpartners als bijvoorbeeld bewindvoerders, vrijwilligersorganisaties en andere begeleidende partijen bij de aanpak worden betrokken. Verder zal nog worden verkend welke partij het onderzoek in deze pilot gaat verrichten.

4. Inhoud vervolg pilot SchuldenvrijLWD

4.1 Contouren vervolg

Uit de evaluatierapportage van de pilot SchuldenvrijLWD van februari 2025 blijkt dat 73% van de deelnemers gebruik heeft gemaakt van het begeleidingsaanbod. Bij de 27% die dit niet heeft gedaan, waren er in een aantal situaties indicaties dat dit tot zorgwekkende situaties kon leiden. Op basis van een peiling onder de betrokken sociaal werkers en begeleiders constateerden we er bij 35% van de deelnemers (van de 28 onderzochte cases) er zorg was dat deze deelnemers binnen een jaar opnieuw schulden zouden hebben. Om deze reden wordt in het vervolg van de pilot begeleiding een standaard onderdeel van de pilot. Voor deelname vragen we hier duidelijke commitment van de bewoner op.

Verder bleek uit de eerste pilot dat 10 van de 34 benaderende deelnemers wilden meewerken aan het onderzoek van NHL Stenden. Omdat het belangrijk is dat we kunnen leren van de pilot, wordt deelname aan het onderzoek in het vervolg ook een standaard onderdeel van de pilot. Ook hier vragen we voor deelname duidelijke commitment van de bewoner op.

Vanuit het onderzoek van NHL Stenden zijn twee belangrijke knelpunten voor de uitvoering van de pilot meegegeven:

1. *Een aantal respondenten wist niet dat zij deelnamen aan de pilot. Zij gaven aan dat ze niet meegenomen waren in dat proces;*
2. *De meeste respondenten willen graag ondersteuning, maar weten niet welke mogelijkheden er allemaal zijn.*

Bij knelpunt 1 ging het met name om de doelgroep onderbewindgestelden. Voor hen was de aanpak onvoldoende sluitend. Doordat bewindvoerders bewoners rechtstreeks voor schuldhulpverlening aanmelden bij KBNL, wordt de schuldhulpverlening zonder verkenning van eventuele benodigde begeleiding opgestart en is het lastiger om op een later moment met de bewoner in contact te komen. Om dit knelpunt in de toekomst te voorkomen, wordt in het vervolg ook een gezamenlijk intakegesprek in het geval van beschermingsbewind gevoerd. Daarnaast gaan we een flyer over de pilot en het onderzoek voor bewoners en samenwerkingspartners maken. Deze flyer wordt ook tijdens het gezamenlijke intakegesprek besproken.

Bij knelpunt 2 gaat het vooral over het verbeteren van de communicatie over het traject en bewoners goed meenemen in de stappen en de mogelijkheden. In de uitvoering van het vervolg van de pilot gaan we deze onderdelen aanscherpen. Om dit knelpunt in de toekomst te voorkomen, gaan de specialisten schuldhulpverlening de begeleiders standaard informeren over wezenlijke wijzigingen in het schuldhulpverleningstraject. Deze wezenlijke wijzigingen vormen vaste evaluatiemomenten in de begeleiding van de sociaal werker.

In de eerste pilot was per saneringskrediet een bedrag van € 3000,- begroot. Op 10 februari 2025 bedroeg het gemiddelde verstrekte krediet € 2005,-. Daarom wordt in dit vervolg van de pilot SchuldenvrijLWD een bedrag van € 2000,- per krediet gereserveerd.

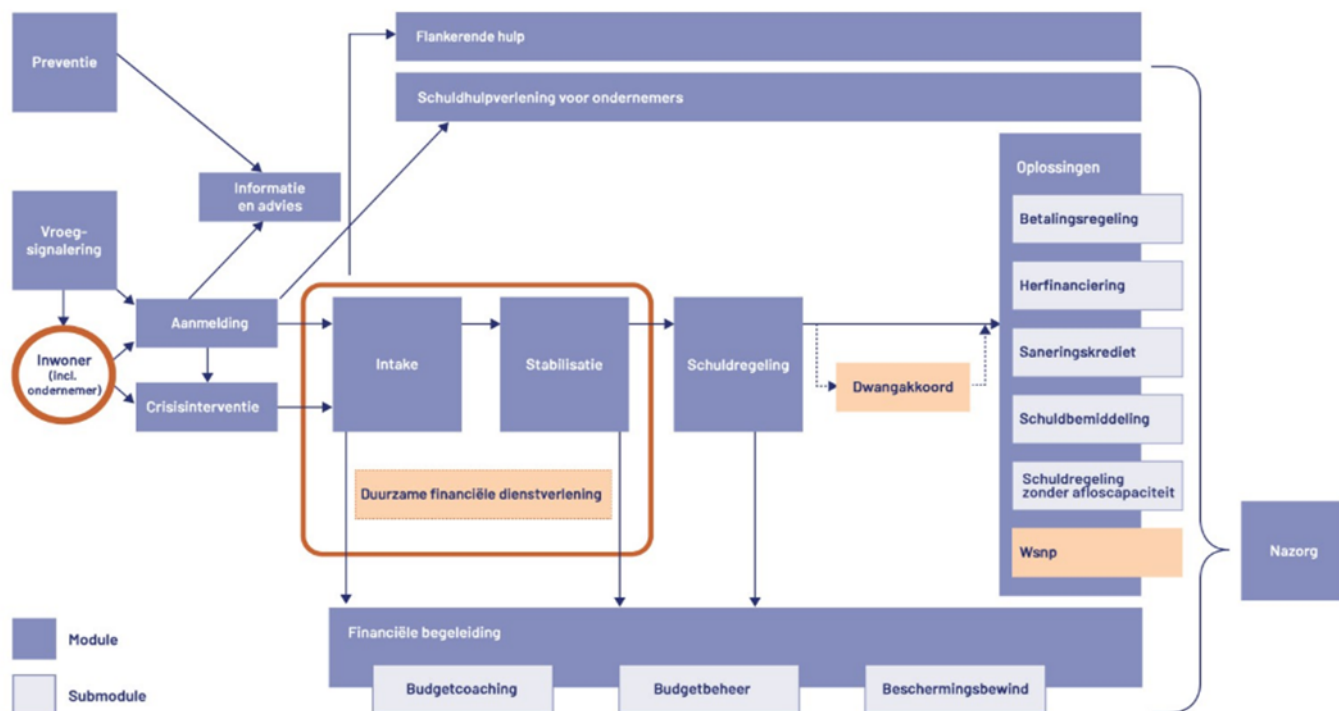
4.2 Aanpak vervolg

Aanpak

In de gemeente Leeuwarden kunnen bewoners bij vrijwilligersorganisaties, in de buurt- en dorpskamers en rechtstreeks bij Amaryllis en KBNL voor financiële hulp aankloppen. In geval van problematische schulden, bij meervoudige problematiek en in crisissituaties verwijzen de vrijwilligersorganisaties bewoners door naar Amaryllis.

De schulden van de deelnemers worden met behulp van een saneringskrediet via KBNL geregeld. De gemeente Leeuwarden lost het krediet vervolgens in een keer af, waardoor deze bewoners versneld schuldenvrij zijn. De bewoners worden gedurende de pilot door Amaryllis of een andere begeleidende partij ondersteund om hun toekomstperspectief te verbeteren.

Hierbij wordt aangesloten bij het reguliere schuldhulpverleningsproces. Het voortraject ziet er hetzelfde (zie afbeelding 1: fase aanmelding tot fase oplossingen) uit. In het voortraject wordt eerst de inkomenssituatie van de bewoners gestabiliseerd, worden de schulden geïnventariseerd en wordt er een voorstel aan alle schuldeisers gedaan. Zo nodig wordt er een dwangakkoord via de rechtbank ingezet om de weigerende schuldeisers ook te laten instemmen met het voorstel. Pas nadat dit voortraject is doorlopen, is duidelijk of de schulden van de bewoner met een saneringskrediet kunnen worden geregeld en de bewoner dus daadwerkelijk kan deelnemen aan de pilot SchuldenvrijLWD.

Afbeelding 1

Bewoners die geen aflossingscapaciteit hebben, komen voor het zogenaamde nulaanbod in aanmerking. Hierbij wordt tijdens de schuldregelingsfase een nulvoorstel richting de schuldeisers gedaan. Wanneer de schuldeisers met dit voorstel instemmen, dan zijn zij net als de deelnemers aan de pilot SchuldenvrijLWD meteen schuldenvrij.

In tegenstelling tot de eerste pilot wordt begeleiding nu een standaard onderdeel voor de deelnemers. De begeleiding duurt zo lang als nodig. We maken geen knip tussen begeleiding en nazorg. De begeleiding start vanaf het moment dat de bewoner zich meldt en eindigt wanneer de begeleiding niet meer nodig is. Het doel van de begeleiding op het leefgebied geldt is het realiseren van een duurzame financiële stabiele situatie. Dit moment staat los van wanneer de schuldsituatie van de bewoner is opgelost. Onder het kopje begeleiding is de door Amaryllis geboden begeleiding nader uitgewerkt.

Ervaring is dat het begeleidingstraject in de praktijk gemiddeld een jaar duurt. Deze duur sluit aan bij de motie [Preventie en bestrijding van stille armoede en sociale uitsluiting | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#) die op 11 februari 2025 door de Tweede Kamer is aangenomen.

Voortbordurend op de eerste pilot willen we de bewoners zo goed mogelijk meenemen in het proces en samen met alle betrokken ketenpartners een sluitende aanpak bieden. Hiertoe wordt de bewoner standaard tijdens het intakegesprek (oftewel het driegesprek) tussen de bewoner, KBNL en Amaryllis (en eventueel de betrokken ervaringsdeskundige, vrijwilliger en bewindvoerder) geïnformeerd over de mogelijke oplossingsrichtingen voor de schuldsituatie, de opzet van de pilot en worden er afspraken over het begeleidingstraject gemaakt. Hierbij blijven we aansluiten bij de intrinsieke motivatie van de deelnemer en gaan we uit van vertrouwen.

Aanvullend op de reguliere inzet, vindt er in het vervolg altijd een driegesprek plaats. Hierbij zijn de bewoner, de specialist schuldhulpverlening en de begeleidende partij en/of de bewindvoerder in

ieder geval aanwezig. De specialist schuldhulpverlening doet in geval van beschermingsbewind een eerste check of begeleiding nodig is. Wanneer de grondslag voor beschermingsbewind schulden is, dan is het van belang om begeleiding van de sociaal werker te betrekken. Zodra de bewoner schuldenvrij is, wordt het bewind namelijk opgeheven. In dit geval betreft de specialist schuldhulpverlening ook een sociaal werker bij het intakegesprek. Wanneer er bijvoorbeeld sprake is van zware psychiatrische problematiek en de bewoner na schuldenvrij te zijn nog steeds bewind nodig heeft, dan is er geen begeleiding gericht op het vergroten van de financiële zelfredzaamheid nodig. Wanneer dit door de specialist schuldhulpverlening is vastgesteld, kan deze bewoner ook zonder begeleiding deelnemen aan de pilot.

In het plan van aanpak dat een bijlage bij de beschikking Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) vormt, wordt vastgelegd uit welke onderdelen de schuldhulpverlening en de bijbehorende begeleiding bestaan. In het ondersteuningsplan van Amaryllis wordt deze begeleiding samen met de bewoner verder ingevuld en vormgegeven.

Soms komt het voor dat een andere partij dan Amaryllis de begeleiding biedt. Zo werd in de eerste pilot een aantal bewoners door de Dreamfabryk begeleid. In deze situaties checkt de specialist van KBNL of de benodigde begeleiding aanwezig is. Bij twijfel stemt de specialist met Amaryllis af of er ook een sociaal werker moet worden betrokken. Ook wanneer er sprake is van een andere begeleidende partij dan Amaryllis, vindt er een driegesprek tussen de bewoner, KBNL en de begeleidende partij plaats. Naast de gebruikelijke informatie over het schuldhulpverleningstraject, ontvangt de bewoner tijdens het driegesprek de flyer over de pilot en het onderzoek in het kader van de pilot.

Wanneer er wezenlijke wijzigingen in het traject plaats vinden, bijvoorbeeld op het moment dat de regeling met de schuldeisers rond is, betreft de specialist van KBNL de betrokken sociaal werker van Amaryllis of de andere begeleidende partij. Indien het qua personele capaciteit voor KBNL haalbaar is, organiseren we op het moment dat de schuldregeling rond is een tweede driegesprek. Indien dit niet haalbaar is, organiseren we dat de specialist van KBNL de sociaal werker (of andere begeleidende partij) informeert over deze belangrijke stap in het traject van de bewoner. Op deze manier kan de begeleider de bewoner ook zo goed mogelijk in deze fase meenemen en begeleiden.

Begeleiding

Amaryllis werkt altijd integraal. Dat betekent dat Amaryllis naast de financiën ook met de bewoner onderzoekt of er op andere leefgebieden situaties zijn die aandacht nodig hebben. Bovendien is het perspectief van de bewoner leidend. Uitgangspunt is dat een bewoner zelf weet wat goed voor hem of haar is en de sociaal werker sluit aan bij de eigen kracht van bewoners. Samen met de bewoner maakt de sociaal werker een ondersteuningsplan, waarbij op de verschillende leefgebieden doelen en acties worden geformuleerd.

Onderdeel van de begeleiding op het leefgebied geld is het collectieve programma *Omgaan met geld* van Amaryllis. In dit programma van het NIBUD worden aan de hand van verschillende onderwerpen het gedrag, de vaardigheden en competenties rondom het omgaan met geld besproken en vergroot. Het online platform Gezonde Boel dat door Amaryllis wordt ingezet, kent ook een module “omgaan met geld” die aansluit bij het collectieve programma. Beide interventies kunnen los van elkaar of gecombineerd worden ingezet. Daarnaast zal, afhankelijk van de vraag van de deelnemers, de begeleiding verder worden vormgegeven in ieder geval gericht op het realiseren van een duurzaam financieel perspectief.

Ook tijdens het begeleidingstraject is het belangrijk dat de bewoner goed wordt meegenomen. Hierbij worden evaluatiemomenten met de deelnemers in het begeleidingstraject ingericht. Denk

daarbij bijvoorbeeld aan de momenten waarop de bewoner naar de volgende fase in het schuldhulpverleningsproces kan.

Onderzoek

In 2026 wordt opnieuw door een lectoraat of onderzoeksbureau onderzocht wat de effecten op de langere termijn op het toekomstperspectief van de deelnemers zijn en worden de effecten van de bijgestelde aanpak onderzocht en geëvalueerd.

4.3 Inzet ervaringsdeskundigheid

In de pilot SchuldenvrijLWD zijn twee ervaringsdeskundigen van de gemeente betrokken. Zij sluiten zoveel mogelijk aan bij de financiële spreekuren in de wijk, fungeren als buddy wanneer de bewoner dit wenst en worden door de sociaal werkers ingezet wanneer de bewoner tijdens het begeleidingstraject uit contact gaat of dreigt te gaan.

4.4 Doelgroep

De doelgroep van het vervolg van de pilot SchuldenvrijLWD zijn de bewoners van de gemeente Leeuwarden met problematische schulden die met behulp van een saneringskrediet minnelijk kunnen worden geregeld. De pilot richt zich op 50 nieuwe deelnemers.

5. Tijdspad

Het vervolg van de pilot SchuldenvrijLWD start op 1 september 2025. Gedurende de periode 1 september 2025 tot 1 september 2026 kunnen nieuwe deelnemers instromen in de pilot.

In het vierde kwartaal van 2026 wordt door een lectoraat of onderzoeksbureau onderzocht wat de effecten op de langere termijn van de eerste pilot (instroom 1 oktober 2022 – 1 oktober 2024) op het toekomstperspectief van de deelnemers is geweest. Daarnaast wordt het effect van de bijgestelde aanpak (betreffende 1 september 2025 tot 1 september 2026) onderzocht en geëvalueerd.

In het eerste kwartaal van 2027 is het evaluatierapport inclusief een advies over het vervolg van de pilot gereed.

6. Communicatie

De ketenpartners worden voor 1 september 2025 over het vervolg van de pilot geïnformeerd. Verder gaan we een flyer over de pilot voor bewoners, collega's en ketenpartners laten ontwikkelen.

7. Kosten

De begroting voor het vervolg van de pilot SchuldenvrijLWD ziet er als volgt uit:

Vervolg schuldenrijLWD	€ 100.000,-
Onderzoek	€ 25.000,-
Frictiekosten	€ 5.000,-
	€ 130.000,-

Vervolg

Voorgesteld wordt om € 100.000,- beschikbaar te stellen voor 50 deelnemers.

In 2024 heeft KBNL aan 72 huishoudens een saneringskrediet in de gemeente Leeuwarden verstrekt. Het is lastig om het aantal saneringskredieten in 2025 en 2026 te voorspellen wanneer de pilot

SchuldenvrijLWD gemeentebreed wordt uitgerold. Mogelijk gaan bewoners zich hierdoor eerder melden voor schuldhulp.

In de pilot SchuldenvrijLWD bedroeg op 10 februari 2025 het gemiddelde verstrekte krediet € 2078,-. Per 1 juli 2023 is de duur van de saneringskredieten gehalveerd. Wanneer we alleen de verstrekte kredieten vanaf 1 juli 2023 tot 10 februari 2025 meenemen, dan is er in deze periode aan 68 deelnemers een gemiddeld krediet van € 2005,- verstrekt. Ondanks de halvering van de duur bedraagt het gemiddelde krediet rond de € 2000,-. Dit komt doordat er de afgelopen periode ook een aantal hoge kredieten van € 5000,- tot € 13.000,- zijn verstrekt. Voorgesteld wordt dat kredieten van maximaal € 15.000,- aan de pilot kunnen deelnemen.

Onderzoek

Voor het onderzoek begroten we € 25.000,-.

Frictiekosten

Voor frictiekosten begroten we € 5000,-.

Dekking

De bovenstaande kosten worden gedekt uit het armoedebudget.

8. Monitoring/evaluatie

Hoofddoel van de pilot: toetsen of het toekomstperspectief van de deelnemers door de inzet van de pilot SchuldenvrijLWD wordt verbeterd.

We gaan de volgende factoren monitoren:

1. Verbetering van rondkomen

- **Doelstelling:** 80% van de deelnemers heeft binnen de pilotperiode geen nieuwe schulden.
- **Meting:** Dit wordt door Amaryllis of een andere betrokken partij vastgelegd in (evaluatie van) het ondersteuningsplan.

2. Toename van toekomstperspectief

- **Doelstelling:** 70% van de deelnemers heeft een verbeterd toekomstperspectief na deelname aan de pilot.
- **Meting:** Dit wordt door Amaryllis of een andere begeleidende partij vastgelegd in (evaluatie van) het ondersteuningsplan.

3. Impact sociale kwaliteit en inzicht ervaringen deelnemers

- **Doelstelling:** de sociale kwaliteit van de deelnemers is toegenomen op korte en langere termijn en vergroten inzicht in ervaringen van deelnemers.
- **Meting:** diepte-interviews door een lectoraat of onderzoeksbureau met aantal deelnemers aan de vervolgpilot en de eerste pilot.

Eind 2026 vindt de evaluatie van de pilot plaats. In het eerste kwartaal van 2027 is het evaluatierapport inclusief een advies over het vervolg van de pilot gereed.